

**Założenia do projektu
ustawy zmieniającej ustawę
o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych**

- w zakresie określenia zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne oraz wprowadzenia do ww. ustawy obligatoryjnego upoważnienia dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia w sprawie warunków udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych

I. Cel opracowania projektu ustawy

I. 1. Aktualny stan stosunków społecznych w dziedzinie, której dotyczy projektowana ustawa

Otwarte fundusze emerytalne od wejścia w życie reformy emerytalnej z roku 1999 należą do powszechnego i obowiązkowego systemu ubezpieczeń społecznych, stanowiąc jego tzw. II filar. Decyzja o wykorzystaniu w powszechnym systemie emerytalnym potencjału działających w warunkach konkurencji rynkowej prywatnych podmiotów miała na celu zwiększenie efektywności procesu gromadzenia i pomnażania oszczędności przeznaczonych na wypłatę przyszłych emerytur.

W roku 2009 funkcjonuje 14 otwartych funduszy emerytalnych, zarządzanych przez wyspecjalizowane spółki akcyjne - powszechne towarzystwa emerytalne.

Na koniec września 2009 r. do otwartych funduszy emerytalnych należało 14,2 mln osób a aktywa netto otwartych funduszy emerytalnych osiągnęły poziom 168,2 mld zł.

Również od roku 1999, ale w ramach tzw. III filara zreformowanego systemu ubezpieczenia społecznego (dobrowolne formy oszczędzania na cele emerytalne), działają pracownicze programy emerytalne. Pracowniczy program emerytalny jest tworzony przez pracodawcę dla swoich pracowników w celu umożliwienia gromadzenia dodatkowych środków na przyszłą

emeryturę. Do wskazanej w zakładowej umowie emerytalnej instytucji finansowej są odprowadzane środki z tytułu składki podstawowej, którą finansuje pracodawca, oraz z tytułu składki dodatkowej wnoszonej dobrowolnie przez uczestników programu z własnych środków. Jednym z rodzajów pracowniczego programu emerytalnego jest prowadzenie go w formie pracowniczego funduszu emerytalnego.

Na koniec grudnia 2008 r. funkcjonowało 28 pracowniczych funduszy emerytalnych, zarządzanych przez 5 działających w Polsce pracowniczych towarzystw emerytalnych.

Liczba członków pracowniczych funduszy emerytalnych na koniec grudnia 2008 r. wyniosła 59,2 tys., w tym aktywnych (na których konta wpływają składki) 38,3 tys. osób, a aktywa pracowniczych funduszy emerytalnych wyniosły 1,04 mld zł.

I. 2. Aktualny stan prawny w dziedzinie, której dotyczy projektowana ustawa

Zasady organizacji i funkcjonowania otwartych i pracowniczych funduszy emerytalnych, zwanych dalej „funduszami emerytalnymi”, określa ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667, z późn. zm.).

Zgodnie z obowiązującym brzmieniem art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych dozwolone jest udzielanie z aktywów funduszu emerytalnego pożyczek środków pieniężnych podmiotom, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 4 i 5 ww. ustawy, tj. spółkom notowanym na regulowanym rynku giełdowym albo notowanym na regulowanym rynku pozagiełdowym. Pożyczki takie są równoznaczne z lokatą w akcjach tych podmiotów. Fundusz emerytalny może również udzielać pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.) oraz przepisami wykonawczymi wydanymi na jej podstawie.

Obecne brzmienie art. 151 ust. 3 ww. ustawy zawiera również fakultatywne upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia, w drodze rozporządzenia: warunków i trybu udzielania przez fundusze pożyczek papierów wartościowych dopuszczonych do publicznego obrotu, odmiennych niż określone w przepisach regulujących publiczny obrót papierami

wartościowymi, trybu i warunków zawierania umowy pożyczki, dopuszczalnego limitu zaangażowania funduszu w udzielanie pożyczek papierów wartościowych oraz sposobu uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz przy ustalaniu wartości aktywów funduszu. Wydając ww. rozporządzenie Rada Ministrów powinna uwzględnić bezpieczeństwo aktywów funduszu i ochronę interesu członków funduszy emerytalnych. Obecnie, ze względu na odwołanie do nieobowiązujących przepisów o publicznym obrocie instrumentami finansowymi, wydanie tego aktu wykonawczego jest niemożliwe.

Przepis art. 1 pkt 18 ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 171, poz. 1056) uchylił wyrażone w art. 19 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi wyłączenie pożyczek papierów wartościowych spod rygorów zasad ogólnych Kodeksu cywilnego i równocześnie wyeliminował możliwość wydania rozporządzenia na podstawie art. 94 ust. 1 pkt 3 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, określającego ogólne zasady pożyczania papierów wartościowych na rynku kapitałowym. Ponadto art. 7 pkt. 2 ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw, wprowadza w art. 151 ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych zmianę polegającą na usunięciu odesłania do stosowania przez fundusze w zakresie udzielania pożyczek papierów wartościowych przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie. Z punktu widzenia logiki ustawy nowelizującej była to prosta konsekwencja zaproponowanych zmian, czyli zamierzonej deregulacji w obszarze pożyczek papierów wartościowych. Deregulacja ta jednakże w negatywny sposób wpłynęła na przepisy dotyczące funduszy emerytalnych.

Konieczność zmiany brzmienia art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych w zakresie określenia zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne oraz wprowadzenia obligatoryjnej delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia w sprawie warunków udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych została zgłoszona przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego. Propozycja ta została umotywowana koniecznością efektywnej ochrony bezpieczeństwa lokat i interesu członków funduszy emerytalnych.

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej po przeanalizowaniu tego zagadnienia uznało za zasadne podjęcie pilnych prac mających na celu uregulowanie przedmiotowej kwestii w drodze nowelizacji ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych oraz przygotowania projektu rozporządzenia.

I. 3. Potrzeba i cel uchwalenia projektowanej ustawy

I. 3. 1. Opis przyczyn powstania negatywnych zjawisk występujących w obszarze objętym projektowaną ustawą

Deregulacja przewidziana przez ustawę z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw w obszarze pożyczek papierów wartościowych objęła również przepisy dotyczące funduszy emerytalnych wywołując niepożądane skutki. Oznacza bowiem uprawnienie do prowadzenia przez fundusze emerytalne działalności w zakresie pożyczek papierów wartościowych na zasadach ogólnych (kodeksowych) w obszarze dotyczącym zarządzania aktywami pochodzącymi z części składki na ubezpieczenie emerytalne, który wymaga przejrzystych i konkretnych przepisów dla wszystkich adresatów norm.

Powstała sytuacja prawna może działać na szkodę członków funduszy emerytalnych oraz samych funduszy emerytalnych w związku ze stanem niepewności prawnej, który może zaowocować dolegliwymi sankcjami ze strony organu nadzoru – Komisji Nadzoru Finansowego.

I. 3. 2. Niezbędność uregulowania obszaru objętego projektowaną ustawą

Biorąc pod uwagę różne rodzaje ryzyka inwestycyjnego związanego z działalnością lokacyjną funduszy emerytalnych, rolę i znaczenie, tak otwartych funduszy emerytalnych w systemie ubezpieczeń społecznych, jak i pracowniczych funduszy emerytalnych w III filarze, a także z punktu widzenia interesu członków funduszy emerytalnych, nie jest uzasadnione umożliwienie prowadzenia działalności w obszarze pożyczek papierów wartościowych wyłącznie na zasadach ogólnych (kodeksowych). Konieczne jest stworzenie ram formalno - prawnych definiujących dodatkowo możliwy zakres działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych

w ww. obszarze. Prowadzenie przez fundusze emerytalne działalności w zakresie pożyczek papierów wartościowych na zasadach ogólnych uniemożliwia bowiem sprawowanie efektywnego nadzoru, godzi w interes członków funduszy emerytalnych oraz rodzi ryzyko dla skarbu państwa. Dlatego też powstałą sytuację prawną należy ocenić negatywnie, tak biorąc pod uwagę znaczenie funduszy emerytalnych w systemie powszechnego i obowiązkowego emerytalnego ubezpieczenia społecznego, jak i publiczny charakter gromadzonych w nich środków pochodzących z części składki na ubezpieczenie emerytalne.

I. 3. 3. Cele interwencji ustawodawczej

Celami interwencji ustawodawczej jest:

- 1) dokonanie zmian porządkujących polegających na:
 - a) odzwierciedleniu zaproponowanych zmian w art. 150 pkt 3 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych,
 - b) ograniczeniu norm zawartych w przepisie art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych do obecnie obowiązującego przepisu ust. 1 dotyczącego uprawnienia do udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek środków pieniężnych spółkom notowanym na regulowanym rynku giełdowym albo notowanym na regulowanym rynku pozagiełdowym, z zastrzeżeniem, że pożyczki takie są równoznaczne z lokatą w akcjach tych podmiotów;
- 2) dodanie po art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych art. 151a dotyczącego określenia zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne oraz wprowadzającego obligatoryjną delegację ustawową do wydania rozporządzenia w sprawie warunków udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych, w związku z niedostatecznym uregulowaniem tego obszaru po wejściu w życie przepisów ustawy z dnia 4 września 2008 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw;
- 3) wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

Uregulowanie omawianego obszaru umożliwi poddanie kontroli Komisji Nadzoru Finansowego umów pożyczek papierów wartościowych z aktywów funduszy emerytalnych i zapobieganie transferom papierów wartościowych, które mogłyby działać na szkodę członków OFE oraz spowodować szkody pociągające za sobą odpowiedzialność skarbu państwa.

I. 3. 4. Informacja, czy opracowanie projektu ustawy zostało przewidziane w planie pracy Rządu

Opracowanie projektu ustawy nie zostało przewidziane w programie prac legislacyjnych Rady Ministrów dotyczącym projektów ustaw.

I. 4. Możliwość podjęcia alternatywnych środków w stosunku do uchwalenia projektowanej ustawy umożliwiających osiągnięcie celu interwencji ustawodawczej

Zastosowanie środków alternatywnych, czyli:

- 1) ekonomicznych;
- 2) organizacyjnych;
- 3) perswazyjnych;
- 4) dokonania zmiany sposobu wykładni obowiązujących przepisów;
- 5) wydania innego aktu normatywnego (np. rozporządzenia) dla osiągnięcia celu interwencji ustawodawczej,

wobec powstałej negatywnej sytuacji prawnej, nie jest możliwe.

II. Postanowienia dotyczące zmian obowiązujących przepisów

II. 1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy projektowanej ustawy oraz podmiotów i spraw wyłączonych z zakresu jej regulacji, objaśnienia podstawowych określeń użytych w projektowanej ustawie

Podmiotami objętymi przepisami projektowanej ustawy będą otwarte fundusze emerytalne, zarządzające nimi powszechne towarzystwa emerytalne, pracownicze fundusze emerytalne oraz zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne, jako uprawnione do zawierania umów pożyczek papierów wartościowych z aktywów tych funduszy.

II. 2. Przepisy merytoryczne

II. 2. 1. Zakres zmian merytorycznych ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych

Zgodnie z obowiązującym przepisem art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych dozwolone jest udzielanie z aktywów funduszu emerytalnego pożyczek środków pieniężnych podmiotom, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 4 i 5 ww. ustawy (tj. spółki notowane na regulowanym rynku giełdowym i spółki notowane na regulowanym rynku pozagiełdowym), przy czym pożyczki takie są równoznaczne z lokatą w akcjach tych podmiotów. Jednocześnie fundusz emerytalny może udzielać pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi oraz przepisami wydanymi na jej podstawie. Ponadto ww. przepis wskazuje, że Rada Ministrów może określić, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania przez fundusze pożyczek papierów wartościowych, dopuszczonych do publicznego obrotu, odmienne niż określone w przepisach regulujących publiczny obrót papierami wartościowymi tryb i warunki zawierania umowy pożyczki, dopuszczalny limit zaangażowania funduszu w udzielanie pożyczek papierów wartościowych oraz sposób uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz przy ustalaniu wartości aktywów funduszu, mając na względzie bezpieczeństwo aktywów funduszu i ochronę interesów członków funduszu.

W związku z powyższym projektowana ustawa przewidywać będzie:

1) dokonanie zmian porządkujących polegających na:

a) odzwierciedleniu zaproponowanych projektowaną ustawą zmian w art. 150 pkt 3 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, który, w związku z dodawanym art. 151a dotyczącym pożyczek papierów wartościowych, powinien otrzymać brzmienie:

„3) udzielać pożyczek, gwarancji i poręczeń, z zastrzeżeniem art. 141 ust. 1, art. 143 ust. 1, art. 151 i art. 151a.”,

- b) ograniczeniu norm zawartych w przepisie art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych do obecnie obowiązującego przepisu ust. 1 ww. art. 151 dotyczącego uprawnienia do udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek środków pieniężnych spółkom notowanym na regulowanym rynku giełdowym albo notowanym na regulowanym rynku pozagiełdowym, z zastrzeżeniem, że pożyczki takie są równoznaczne z lokatą w akcjach tych podmiotów. Dlatego też art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych powinien otrzymać brzmienie:

„Art. 151. Dozwolone jest udzielanie z aktywów funduszu pożyczek środków pieniężnych podmiotom, o których mowa w art. 141 ust. 1 pkt 4 i 5, przy czym pożyczki takie są równoznaczne z lokatą w akcjach tych podmiotów.”;

- 2) określenie zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne wraz z wprowadzeniem obligatoryjnego upoważnienia ustawowego dla Rady Ministrów do wydania rozporządzenia w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych. W tym celu projektowana ustawa zawierać będzie propozycję dodania po art. 151 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych art. 151a w brzmieniu:

„Art. 151a. 1. Fundusz może udzielać pożyczek papierów wartościowych, jeżeli jest to zgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 9, oraz z interesem członków funduszu, służy zapewnieniu maksymalizacji poziomu bezpieczeństwa aktywów funduszu i rentowności jego lokat.

2. Fundusz może udzielać pożyczek przy udziale firm inwestycyjnych lub banków powierniczych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, na podstawie umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych z daną firmą inwestycyjną albo bankiem powierniczym.

3. Fundusz przekazuje do organu nadzoru informację o zawarciu umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych, o której mowa w ust. 2, albo dokonaniu zmiany tej umowy. Do informacji dołączana jest umowa ramowej pożyczki papierów wartościowych albo jej zmiana.

4. Informacja, której mowa w ust. 3, jest przekazana do organu nadzoru w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy albo dokonania jej zmiany.

5. Organ nadzoru, w terminie 40 dni od dnia doręczenia mu informacji, o której mowa w ust. 3, może nakazać, w drodze decyzji administracyjnej, zmianę umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych albo jej zmiany, jeżeli umowa, o której mowa w ust. 2, albo jej zmiana narusza interes członków funduszu lub nie zapewnia maksymalizacji poziomu bezpieczeństwa i rentowności lokat aktywów funduszu.
 6. W przypadku wydania decyzji, o której mowa w ust. 5, fundusz ponownie przekazuje informację, o której mowa w ust. 3, w terminie 14 dni od dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.
 7. Jeżeli organ nadzoru nie wyda decyzji w terminie określonym w ust. 5, fundusz może realizować umowę ramowej pożyczki papierów wartościowych albo jej zmianę.
 8. Do umowy pożyczki papierów wartościowych stosuje się odpowiednio art. 150.
 9. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi:
 - 1) warunki i tryb zawierania umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych;
 - 2) dopuszczalny limit zaangażowania funduszu w udzielanie pożyczek papierów wartościowych;
 - 3) dodatkowe ograniczenia w zakresie udzielania przez fundusze pożyczek papierów wartościowych;
 - 4) sposób uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz przy ustalaniu wartości aktywów funduszu
- mając na względzie zapewnienie ochrony interesów członków funduszu, maksymalizacji poziomu bezpieczeństwa aktywów funduszu i rentowności jego lokat.”.

II. 3. Upoważnienia do wydania aktów wykonawczych

Projektowana ustawa przewiduje zmianę ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych polegającą na dodaniu art. 151a, który w ust. 9 wprowadza obligatoryjną delegację ustawową do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym (instrukcyjny projekt rozporządzenia stanowi załącznik do niniejszych założeń).

II. 4. Przepisy o odpowiedzialności karnej i karno-administracyjnej

Projektowana ustawa nie wymaga ustanowienia nowych przepisów o odpowiedzialności karnej i karno-administracyjnej, gdyż dotyczy korekty obowiązujących przepisów i nie wprowadza nowych wcześniej nieobjętych ustawą o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych zdarzeń i czynności.

II. 5. Przepisy przejściowe

Przewidziane w projektowanej ustawie *vacatio legis* wyklucza powstanie sytuacji, które mogłyby być uciążliwe dla adresatów norm prawnych, i umożliwia przystosowania się do przepisów projektowanej ustawy.

II. 6. Przepisy dostosowujące

Przewidziane w projektowanej ustawie *vacatio legis* wyklucza powstanie sytuacji, które mogłyby być uciążliwe dla adresatów norm prawnych, i umożliwia przystosowania się do przepisów projektowanej ustawy.

II. 7. Przewidywany termin wejścia w życie projektowanej ustawy

Projektowana ustawa powinna wejść w życie po upływie 3-miesięcznego *vacatio legis*, które pozwoli adresatom norm prawnych na zapoznanie się z nowymi regulacjami.

III. Ocena przewidywanych skutków (kosztów i korzyści) społeczno-gospodarczych regulacji i źródeł ich pokrycia

III. 1. Analiza wpływu projektowanej ustawy na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Ustawa nie ma wpływu na poziom finansowania jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

b) rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Podmiotami, które mogą być uznane za przedsiębiorstwa objęte przepisami projektowanej ustawy są otwarte fundusze emerytalne, zarządzające nimi powszechne towarzystwa emerytalne, pracownicze fundusze emerytalne i zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne. Projektowana ustawa doprecyzuje warunki zarządzania aktywami przez określenie zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne. W ten sposób projektowana ustawa doprecyzuje formalnie zakres działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych, co zwiększy w ww. obszarze efektywność organu nadzoru – Komisji Nadzoru Finansowego. Ze względu na niewielką ilość otwartych funduszy emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych działających w Polsce wpływ ustawy na konkurencyjność gospodarki należy oceniać jako marginalny.

d) sytuację i rozwój regionalny

Ustawa nie wpływa na sytuację i rozwój regionalny.

III. 2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt założeń zostanie skierowany do konsultacji społecznych wraz ze skierowaniem go do uzgodnień międzyresortowych. Opis wyników konsultacji zostanie uzupełniony po ich przeprowadzeniu.

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW
z dnia 2009 r.**

**w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek
papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym**

Na podstawie art. 151a ust. 9 ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie, określa:

- 1) warunki i tryb zawierania umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych;
- 2) dopuszczalny limit zaangażowania funduszu emerytalnego w udzielanie pożyczek papierów wartościowych;
- 3) dodatkowe ograniczenia w zakresie udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych;
- 4) sposób uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz ustalaniu wartości aktywów funduszu emerytalnego.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) banku powierniczym – rozumie się przez to bank powierniczy w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.²⁾);

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1202 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, z 2008 r. Nr 180, poz. 1109 i Nr 228, poz. 1507 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 oraz Nr 86, poz. 720.

- 2) firmie inwestycyjnej – rozumie się przez to firmę inwestycyjną w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
- 3) Krajowym Depozycie – rozumie się przez to Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych Spółka Akcyjna;
- 4) ustawie o obrocie instrumentami finansowymi – rozumie się przez to ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi;
- 5) ustawie o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych – rozumie się przez to ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych;
- 6) wartości pożyczonych papierów wartościowych – rozumie się przez to wartość pożyczonych papierów wartościowych określoną według zasad wyceny aktywów funduszu emerytalnego.

§ 3. Fundusz emerytalny może udzielać innym podmiotom pożyczek papierów wartościowych zdematerializowanych zgodnie z przepisami ustawy o obrocie instrumentami finansowym, będących przedmiotem lokaty aktywów funduszu emerytalnego, w jednej z następujących form:

- 1) przy udziale firmy inwestycyjnej lub banku powierniczego;
- 2) w ramach systemu zabezpieczania płynności rozliczeń na podstawie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi prowadzonego przez:
 - a) Krajowy Depozyt,
 - b) spółkę, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - c) izbę rozliczeniową, o której mowa w art. 68a ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi.

§ 4. Pożyczka, o której mowa w § 3, może zostać udzielona przez fundusz emerytalny, o ile łącznie zostały spełnione następujące warunki:

- 1) funduszowi emerytalnemu zostanie udzielone zabezpieczenie w środkach pieniężnych lub papierach wartościowych zdematerializowanych zgodnie z przepisami ustawy

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 13, Nr 42, poz. 341, poz. 69, Nr 77, poz. 649 oraz Nr 78, poz. 659.

- o obrocie instrumentami finansowymi, które mogą być przedmiotem lokaty aktywów funduszu emerytalnego zgodnie z przepisami prawa i statutu funduszu emerytalnego;
- 2) wartość zabezpieczenia, wyceniona według zasad wyceny aktywów funduszu emerytalnego, będzie co najmniej równa wartości pożyczonych papierów wartościowych w każdym dniu wyceny aktywów funduszu emerytalnego do dnia zwrotu pożyczonych papierów wartościowych;
 - 3) pożyczka papierów wartościowych zostanie udzielona na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy;
 - 4) zabezpieczenie, o którym mowa w pkt 2, będzie ewidencjonowane:
 - a) w przypadku pożyczek papierów wartościowych udzielanych zgodnie z § 3 pkt 1 na rachunku funduszu emerytalnego,
 - b) w przypadku pożyczek papierów wartościowych udzielanych zgodnie z § 3 pkt 2 w ramach systemu zabezpieczenia płynności rozliczeń, na zasadach określonych w regulaminie, o którym mowa w:
 - art. 50 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi - w przypadku Krajowego Depozytu,
 - art. 48 ust. 15 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi - w przypadku spółki, której Krajowy Depozyt przekazał wykonywanie czynności z zakresu zadań, o których mowa w art. 48 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi,
 - art. 68d ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi - w przypadku izby rozliczeniowej, o której mowa w art. 68a ust. 1. ustawy o obrocie instrumentami finansowym;
 - 5) Fundusz emerytalny będzie uprawniony do rozwiązania umowy pożyczki papierów wartościowych w dowolnym czasie na podstawie wypowiedzenia złożonego w dniu roboczym, w terminie nie krótszym niż standardowy czas rozliczenia transakcji przeniesienia danych papierów wartościowych na giełdzie papierów wartościowych lub izbie rozliczeniowej, przez które pożyczone papiery wartościowe zostały pierwotnie przeniesione, a pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zwrotu papierów wartościowych nie później niż po upływie wypowiedzenia zgodnie z dyspozycją funduszu emerytalnego;
 - 6) pożyczkobiorca będzie zobowiązany do zwrotu pożyczonych papierów wartościowych zgodnie z dyspozycją funduszu emerytalnego nie później niż w terminie ustania umowy pożyczki.

§ 5. 1. Przedmiotem pożyczki papierów wartościowych, dokonywanej przy udziale podmiotów wskazanych w § 3 pkt 1, mogą być zdematerializowane papiery wartościowe dopuszczone do zorganizowanego obrotu o wartości rynkowej powyżej 500 mln zł, dla których spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) dzienna średnia wartość obrotów papierem wartościowym na rynku regulowanym wynosi nie mniej niż 5 mln zł;
- 2) dzienna średnia liczba transakcji danym papierem wartościowym na rynku regulowanym wynosi nie mniej niż 100.

2. Wielkości, o których mowa w ust. 1, są ustalone na podstawie danych za 3 miesiące poprzedzające miesiąc, w którym zawierana jest umowa pożyczki papierów wartościowych na podstawie ramowej umowy pożyczki.

§ 6. 1. Przedmiotem pożyczki papierów wartościowych udzielanej przez fundusz emerytalny mogą być papiery wartościowe emitowane przez spółki, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) liczba akcji w wolnym obrocie, określonym przepisami organizatora rynku regulowanego, powinna stanowić co najmniej 50% wszystkich akcji wyemitowanych przez spółkę;
- 2) relacja średniej dziennej wartości obrotu do średniej liczby akcji znajdujących się w obrocie na rynku regulowanym wynosi co najmniej 5 %.

2. Wielkości, o których mowa w ust. 1, są ustalone na podstawie danych za 3 miesiące poprzedzające miesiąc, w którym zawierana jest umowa pożyczki papierów wartościowych na podstawie ramowej umowy pożyczki.

§ 7. 1. Łączna wartość pożyczonych przez fundusz emerytalny papierów wartościowych nie może przekroczyć 5 % wartości aktywów netto funduszu emerytalnego.

2. Łączna wartość pożyczonych przez fundusz emerytalny papierów wartościowych jednego emitenta w każdym dniu wyceny w okresie obowiązywania umowy pożyczki nie może przekroczyć 5 % średniej dziennej wartości obrotu na rynku regulowanym dla danego papieru wartościowego. Wielkość średniej dziennej wartości obrotu jest ustalana na podstawie danych za 3 miesiące poprzedzające dzień dokonywania wyceny.

§ 8. Papiery wartościowe będące przedmiotem umowy pożyczki stanowią składnik aktywów funduszu emerytalnego przez okres obowiązywania umowy i stosuje się do nich

ograniczenia, o których mowa w przepisach prawa i statucie funduszu emerytalnego, oraz uwzględnia się je przy ustalaniu wartości aktywów funduszu emerytalnego.

§ 9. 1. Przy udzielaniu pożyczki papierów wartościowych fundusz emerytalny podejmuje działania w celu ochrony wartości swoich aktywów i interesu członków, w szczególności jest obowiązany do działań zapobiegających utracie wartości aktywów funduszu emerytalnego na skutek niewywiązania się przez pożyczkobiorców z umowy pożyczki papierów wartościowych.

2. Przy przyjmowaniu zabezpieczenia umowy pożyczki w postaci papierów wartościowych fundusz emerytalny zapewnia zgodność swojej działalności lokacyjnej z interesem członków funduszu emerytalnego, przepisami prawa i statutem funduszu emerytalnego, także w przypadku konieczności zaspokojenia roszczeń funduszu emerytalnego z tego zabezpieczenia.

§ 10. Umowa ramowa pożyczki, o której mowa w art. 151a ust. 2 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, jest zawierana na piśmie i określa w szczególności:

- 1) tryb wypowiedzenia umowy pożyczki papierów wartościowych;
- 2) wymogi dotyczące skutecznego przeniesienia własności papierów wartościowych będących przedmiotem pożyczki;
- 3) sposób wynagradzania funduszu emerytalnego z tytułu umowy pożyczki;
- 4) rodzaj, wysokość oraz sposób ustanawiania oraz zmiany zabezpieczenia umowy pożyczki;
- 5) tryb zaspokajania roszczeń z tytułu zabezpieczenia, oraz warunki realizacji zabezpieczeń;
- 6) określenie terminu zwrotu pożyczonych papierów wartościowych, w szczególności ze wskazaniem, czy umowa pożyczki jest zawierana na czas określony, czy też zwrot papierów wartościowych będących przedmiotem pożyczki następuje w określonym w umowie czasie, po zgłoszeniu przez fundusz emerytalny żądania ich zwrotu.

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie w ciągu 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projektowana ustawa przewiduje zmianę ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych polegającą min. na dodaniu art. 151a określającego zasady udzielania pożyczek papierów wartościowych przez otwarte i pracownicze fundusze emerytalne. Jednocześnie dodany przepis zawiera ust. 9 wprowadzający obligatoryjną delegację ustawową do wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia w sprawie warunków i trybu udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych będących przedmiotem obrotu na rynku regulowanym.

Niniejszy projekt rozporządzenia stanowi propozycję realizacji ww. delegacji ustawowej w drodze określenia warunków i trybu zawierania umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych, dopuszczalnego limitu zaangażowania funduszu emerytalnego w udzielanie pożyczek papierów wartościowych, dodatkowych ograniczeń w zakresie udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych oraz sposobu uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz przy ustalaniu wartości aktywów funduszu emerytalnego. Zaproponowane przepisy uwzględniają zapewnienie ochrony interesów członków funduszu emerytalnego, maksymalizację poziomu bezpieczeństwa aktywów funduszu emerytalnego i rentowności lokat funduszu emerytalnego.

Projekt rozporządzenia, określa:

- 1) warunki i tryb zawierania umowy ramowej pożyczki papierów wartościowych;
- 2) dopuszczalny limit zaangażowania funduszu emerytalnego w udzielanie pożyczek papierów wartościowych;
- 3) dodatkowe ograniczenia w zakresie udzielania przez fundusze emerytalne pożyczek papierów wartościowych;
- 4) sposób uwzględniania pożyczonych papierów wartościowych przy stosowaniu ograniczeń w działalności lokacyjnej funduszu oraz ustalaniu wartości aktywów funduszu emerytalnego.

Projekt rozporządzenia przewiduje 14-dniowe *vacatio legis*.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Ocena Skutków Regulacji

1. Analiza wpływu projektowanego rozporządzenia na:

a) sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Rozporządzenie nie ma wpływu na poziom finansowania jednostek sektora finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

b) rynek pracy

Brak wpływu na rynek pracy.

c) konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Podmiotami, które mogą być uznane za przedsiębiorstwa objęte przepisami projektowanego rozporządzenia są otwarte fundusze emerytalne, zarządzające nimi powszechne towarzystwa emerytalne, pracownicze fundusze emerytalne i zarządzające nimi pracownicze towarzystwa emerytalne. Projektowane rozporządzenie doprecyzuje warunki zarządzania aktywami przez określenie zasad zawierania umów pożyczek papierów wartościowych przez fundusze emerytalne. W ten sposób projektowane rozporządzenie doprecyzuje formalnie zakres działalności lokacyjnej funduszy emerytalnych, co zwiększy w ww. obszarze efektywność organu nadzoru – Komisji Nadzory Finansowego. Ze względu na niewielką ilość otwartych funduszy emerytalnych i pracowniczych funduszy emerytalnych działających w Polsce wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki należy oceniać jako marginalny.

d) sytuację i rozwój regionalny

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na sytuację i rozwój regionalny.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji społecznych wraz ze skierowaniem go do uzgodnień międzyresortowych. Opis wyników konsultacji zostanie uzupełniony po ich przeprowadzeniu.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.